

О. І. Андрейко. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2013. – 298 с.

3. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке / Л. Ауер. – Санкт-Петербург: «Композитор», 2014. – 120 с.

4. Єзерська Т. В. Початкове навчання гри на скрипці / Т. В. Єзерська. – Київ: Довіра, 1999. – 166 с.

5. Стеценко В. Методика гри на скрипці / В. Стеценко. – Київ: «Музична Україна», 1982. – 117 с.

6. Струве Б. Культура звука скрипача / Б. Струве. – Ленинград: Музыка, 1985 – 22 с.

7. Янкелевич Ю. И. Педагогическое наследие / Ю. И. Янкелевич. – Москва: Музыка, 1983. – 251 с.

REFERENCES

1. Andreiko, O. I. (1991). [Methodical recommendations on problems of regulation of the muscular system in the formation of a sound technical basis of the violinist]. Lviv.

2. Andreiko, O. I. (2013). [Performer culture of violinist: theory and methods of Formation]. Lviv.

3. Auer, L. (2014). [My school is playing the violin]. St. Petersburg.

4. Yezerkaya, T. V. (1999). [Primary training on the play of the violin]. Kyiv.

5. Stetsenko, V. (1982). [Technique of the game on the violin]. Kyiv.

6. Struve, B. (1983). [The culture of the violinist's sound]. Leningrad.

7. Yankelovich, Yu.I.(1983). [Pedagogical heritage]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

УЛЮШЕВА Інесса Валентинівна – заступник директора з навчально-виховної роботи, старший викладач Кіровоградської музичної школи № 4.

Наукові інтереси: вивчення педагогічного та виконавського досвіду видатних скрипалів, методика викладання гри на скрипці.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ULYUSHEVA Inessa Valentinovna – Deputy Director of Educational Work, Senior Lecturer of Kirovograd Music School No. 4.

Circle of scientific interests: studying the pedagogical and performing experience of prominent violinists, the technique of teaching the game on the violin.

*Дата надходження рукопису 20. 01. 2018 р.
Рецензент – д.п.н. професор Т. Б. Стратан-Артишкова.*

УДК 378.013.663-057.87 : 331.101.3

ВЛАСЕНКО Каріна Олександрівна – здобувач кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті, Національного університету біоресурсів і природокористування України
e-mail: karinavlasenko@ukr.net

МАСОВІ ФОРМИ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРАЦІ У СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці – завдання, яке нині стоїть перед усіма аграрними закладами вищої освіти поряд з підготовкою висококваліфікованих фахівців, адже перш за все має на меті виховання майбутніх дослідників, техніків, фермерів та підприємців, які готові до інноваційної колективної діяльності в аграрній галузі. Для досягнення цієї мети необхідне використання ефективних форм виховання в освітньому процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню специфіки ціннісної проблематики присвячено роботи науковців різних галузей: філософії, психології, педагогіки тощо. В сучасній науці проблема

цінності та ціннісного ставлення розглядається з різних позицій. Ціннісній проблематиці присвятили свої дослідження Б. Гершунський, О. Здравомислов, М. Каган, В. Тугаринов, І. Бех, Г. Ващенко, В. Сухомлинський, Ш. Шварц, Г. Кузьменко, Г. Беккер, Г. Майборода, О. Кретова та ін.

Форми виховання та реалізація їх в освітньому процесі закладів освіти ретельно розглянуті в працях таких відомих дослідників, як А. Макаренко, О. Вишневський, Г. Волкова, І. Подласий, І. Бех, К. Журба, Г. Васянович, М. Фіцула, Н. Кочанова та ін.

Мета статті – обґрунтувати ефективність використання масових форм під час виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці у студентів аграрних закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Масові форми виховання характеризуються великою кількістю задіяних учасників та виконують певні функції під час виховного процесу (організаційну, регулюючу, інформаційну).

Однією з найпоширеніших є класифікація форм виховання за кількістю задіяних учасників:

– масові (тематичні вечори, конференції, тижні з різних навчальних предметів, вечори запитань та відповідей, святкування державних та релігійних свят, знаменних подій, зустрічі з видатними людьми, конкурси, олімпіади, фестивалі, виставки та ін.)

– групові (круглі столи, гуртки за інтересами, акції, пошукова діяльність, екскурсії, кураторські години, походи,

– індивідуальні (індивідуальні доручення, підготовка індивідуальних дослідних завдань та ін.) [4].

До масових форм організації виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці у студентської молоді належать *студентські наукові конференції*, що передбачають організацію наукової діяльності студентів. Головною метою таких конференцій є представлення та обговорення студентами своїх наукових робіт. Студенти досліджують та обговорюють найактуальніші питання сучасної науки. Така форма організації виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці сприяє вихованню таких особистісних якостей студентів, як відповідальність, працьовитість, креативність; розвиває наукові здібності та формує ціннісне ставлення до професії, до праці (в тому числі й сільськогосподарської); формує особистісну та професійну самостійність студентів; підвищує інтелектуальний рівень та розширює кругозір; слугує стимулом для формування внутрішньої позитивної мотивації до професійної діяльності у студентів.

Вихованню у студентів аграрних закладів вищої освіти ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці сприяє використання такої важливої форми організації виховного процесу як *святкування державних свят* у стінах закладу вищої освіти. Така діяльність формує у студентів почуття причетності до колективу, патріотичні почуття та ціннісне ставлення до себе, до своєї майбутньої професії.

День працівників сільського господарства – професійне свято працівників сільського господарства та організації агропромислового комплексу, а також всіх, хто причетний до аграрної освіти та науки. У аграрних закладах вищої освіти свято проводиться з метою виховання у студентів почуття приналежності до тих, хто причетний до аграрної галузі,

працьовитості, відповідальності, колективізму, ціннісного ставлення до професії, до природи, до праці, до землі.

День довкілля проводиться аби підсилити увагу до навколишньої природи, викликати інтерес до екологічних проблем планети та збалансованого природокористування, сформувати екологічну культуру сучасної молоді, як важливу складову майбутнього стійкого розвитку суспільства. Святкування у закладах вищої освіти Дня довкілля передбачає такі завдання: виховати у студентів прагнення до поширення екологічних знань і особисту участь у справах захисту навколишнього середовища; сформувати екологічну свідомість та розвивати ціннісне ставлення до природи; виховувати бажання самостійно брати участь у природоохоронних заходах; критично переоцінювати споживацьке ставлення до природи. Вирішення таких завдань повністю стосується студентів аграрних закладів вищої освіти, професійна діяльність яких безпосередньо пов'язана з навколишнім середовищем.

День науки – мета свята полягає у вихованні ціннісного ставлення до науки, шанобливого ставлення до наполегливої праці та досягнень науковців, активізації у студентів інтересу до навчання та наукових досліджень.

День праці – спрямоване на формування у молоді почуття працьовитості, компетентності, відповідальності та ініціативності, виховання ціннісного ставлення до праці та обраної професії.

Не менш важливим є святкування *Дня поля*. Це – свято аграріїв, а ще унікальна можливість поділитись досвідом та здобутками. У аграрних закладах вищої освіти День поля відзначається з метою формування у студентської молоді ціннісного ставлення до важкої та кропіткої, але водночас важливої та відповідальної хліборобської праці, поваги до людей, діяльність яких пов'язана із сільськогосподарською працею. Кожен студент має змогу оглянути демонстраційний показ та виставку сільськогосподарської техніки, останніх досягнень агронауки і агробізнесу, а також має можливість поспілкуватись з провідними фахівцями.

Важливим є й *святкування визначних подій* закладів вищої освіти. Однією з найважливіших подій кожного закладу вищої освіти є День Університету, яке відбувається з метою виховання у студентів ціннісного ставлення до університету, формування почуття приналежності до великого університетського колективу. Відбувається залучення студентів до університетських цінностей та надбань. Студенти мають змогу розширити коло спілкування. Основними завданнями «Дня Університету» є виховання

національної свідомості, навчально-наукової та громадської активності, формування у студентів вміння міжособистісного спілкування; виховання ціннісного ставлення до рідної Alma Mater, до свого народу, до рідної землі, бажання працювати для розквіту держави; виховання поваги до університетського колективу.

Зустріч з відомими аграріями є однією із масових форм організації виховання у студентів аграрних закладів вищої освіти ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці. На зустрічах відомі гості розповідають студентам про свій професійний шлях, діляться досвідом та розповідають про проблеми та перспективи в аграрній галузі. Такі зустрічі мають на меті формування позитивної трудової мотивації; виховання у студентів-аграріїв почуття професійної гордості, яке формується завдяки тому, що студенти відчувають повагу до обраної професії, до викладачів та наставників, а також людей, які прославили цю професію. Спілкуючись із агробізнесменами, майбутні фахівці дізнаються про практичне застосування найсучасніших агротехнологій, екологічні проблеми, питання якості стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції та особливості її експорту, що позитивно впливає на розвиток професійної компетентності, орієнтує на високі досягнення [3].

Серед масових форм виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці у студентів аграрних закладів вищої освіти важливе місце займають *тематичні вечори*, які забезпечують інтерес до отримання знань та усвідомлення їхньої важливості у житті; виховання таких позитивних рис як комунікативність, ініціативність, креативність та працьовитість; формування уміння працювати в колективі. Важливість вечорів полягає в тому, що в організації та проведенні беруть участь і студенти [1].

Предметні тижні є дієвими масовими формами розвитку у студентів аграрних закладів вищої освіти ціннісного ставлення до обраної професії та сільськогосподарської праці зокрема. Характерна особливість предметних тижнів – зосередження уваги студентів та викладацького складу до певного предмету або суміжних предметів протягом визначеного часу. Мета такої форми виховання – ознайомити та підвищити інтерес студентів певним навчальним предметом та активізувати бажання отримання знань у подальшому навчанні, розширити їхній світогляд та стимулювати до активної творчої праці під час навчання та в позааудиторній роботі. В межах предметних тижнів викладачами організовуються олімпіади з дисциплін,

відкриті заняття, проводяться науково-практичні конференції та виховні години, виставки та ін.

Студентські олімпіади та конкурси – масові форми організації навчально-виховної роботи, які сприяють виявленню талановитих, обдарованих, ініціативних та захоплених своєю професією студентів. Такі форми організації виховного процесу у вищому закладі освіти формують прагнення до професійної активності, розвитку здібностей та виховання в собі таких позитивних якостей, як впевненість, стійкість, прагнення першості та стриманість. З метою формування ціннісного ставлення до сільськогосподарських професій та сільськогосподарської праці зокрема у аграрних закладах вищої освіти проводять конкурси «Кращий за професією», «Кращий знавець предмету», «Кращий за професією – еколог», «Юний селекціонер і генети».

Фестивалі – також дієва масова форма організації виховання ціннісного ставлення у студентів аграрних закладів вищої освіти, яка включає в себе демонстрацію досягнень в певній галузі. Фестивалі, які проводяться на базі аграрних ЗВО, сприяють як збереженню самотутньої української культури, так і значному внеску у підвищення рівня виховання студентів, розвитку індивідуальності, креативності, самостійності та працьовитості, вихованню у студентів любові і поваги до України, до української культури, до свого народу, до праці. «Такі форми забезпечують, з однієї сторони підготовку студентів як виконавців, а з другої – формування високоморальної, духовної особистості, з розвиненими естетичними смаками. Святкові концерти і мистецькі фестивалі завжди емоційно забарвлені, супроводжуються відчуттями радості, бадьорості, збудження внутрішнього стану» [3, с. 141].

Ефективність виховання студентів аграрних закладів вищої освіти забезпечується використанням сучасних форм та методів навчально-виховного процесу. Серед таких масових форм важливе місце займають *виставки*. Сліпич Ю. зазначає, що унікальність означеної форми зумовлена її багатофункціональністю, адже виставка одночасно є формою навчання, виховання, презентації, активізації, стимулювання, заохочення, моніторингу, контролю навчально-виховного процесу [2].

Аграрні виставки передбачають виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці за допомогою популяризації інновацій, нових технологій та сучасної техніки, використання сучасних технологічних засобів; знайомства з відомими аграріями та підприємцями; стимулювання та

заохочення студентів до майбутньої діяльності в аграрній галузі; знайомства з інноваційними рішеннями в агробізнесі; залучення студентів-аграріїв до активного обговорення сучасних та перспективних напрямів розвитку агропромислового комплексу; популяризації аграрних професій та важливого значення сільськогосподарської праці.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, масові форми виховання сприяють ефективному вихованню ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці у студентів аграрних закладів вищої освіти, а саме розвивають особистісні моральні якості (відповідальність, працьовитість, цілеспрямованість, наполегливість, самостійність та ін.); підвищують інтелектуальний рівень; формують уміння працювати в колективі; стимулюють до активної творчої праці під час навчання та в позааудиторній роботі; формують прагнення до професійної активності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. План виховної роботи на 2016-2017 навчальний рік Харківського аграрного національного університету імені В. В. Докучаєва: [електронний ресурс]: <http://www.knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/vrplan20162017.pdf>.
2. Сліпич Ю. Виставка як форма активізації навчально-виховного процесу у системі позашкільної освіти // Ю. Сліпич // Педагогічний альманах. – 2013. – № 9. – С. 33–38.
3. Сопівник Р. Форми виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих закладів освіти // Р. Сопівник // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – С. 139–143.
4. Фіцула М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти /

М. Фіцула. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 528 с.

REFERENCES

1. *Plan vykhovnoyi roboty na 2016-2017 navchal'nyy rik Kharkivs'koho ahrarnoho natsional'noho universytetu imeni V. V. Dokuchayeva.* [The plan of educational work for the 2016-2017 academic year of Kharkiv Agricultural National University named V. V. Dokuchaev]. Access mode: <http://www.knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/vrplan20162017.pdf>.
2. Slipich, Yu. (2013). *Vystavka yak forma aktyvizatsiyi navchal'no-vykhovnoho protsesu u systemi pozashkil'noyi osvity.* [Exhibition as a form of activation of the educational process in the system of out-of-school education]. Kyiv.
3. Sopiivnyk, R. (2012). *Formy vykhovannya lider's'kykh yakostey studentiv ahrarnykh vyshchyykh zakladiv osvity.* [Forms of leadership skills of students of agrarian higher educational institutions]. Kyiv.
4. Fitsula, M. (2001). *Pedahohika: Navchal'nyy posibnyk dlya studentiv vyshchyykh pedahohichnykh zakladiv osvity.* [Pedagogy: manual for students of higher pedagogical educational institutions]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВЛАСЕНКО Каріна Олександрівна – здобувач кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Наукові інтереси: виховання ціннісного ставлення до сільськогосподарської праці.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VLASENKO Karina Oleksandrivna – Researcher of the Department of Social Pedagogy and Snformation Technology in Education National University of life and Environmental Sciences of Ukraine.

Circle of scientific interests: education of value attitude to agricultural labor.

*Дата надходження рукопису 20. 01. 2018 р.
Рецензент – д.п.н. професор Н. С. Савченко.*

УДК: 378.147

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ (E-LEARNING)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток сучасних технологій, зокрема Інтернету, з однієї

сторони, та зміни пов'язані з різноманітною організацією праці, з іншої сторони, в останні роки призвели до значних змін у видах знань і